

Diakonian tutkimus

Journal for the Study of
Diaconia

DTS | Diakonian
tutkimuksen seura

Diakonian tutkimus -aikakauskirjan toimitus

Päätoimittaja/Editor

Anna Sofia Salonen
TT, Dos., yliopistonlehtori
anna.salonen@uef.fi

Vierailevat toimittajat / Visiting Editors

Auli Vähäkangas
TT, Professori
Helsingin yliopisto
auli.vahakangas@helsinki.fi

Mirja Sisko Anttonen
TtT, ylihoitaja
Terhokoti
mirjasisko.anttonen@terho.fi

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Jonna Ojalampi
TT, tutkijatohtori
Itä-Suomen yliopisto
jonna.ojalampi@uef.fi

Toimittajat / Editorial Team

Heikki Hiilamo
Professori
heikki.hiilamo@helsinki.fi, puhelin 040 358 7203

Tiina Ikonen
TT, AmO
tiina.ikonen@diak.fi, puhelin 040 509 6413

Suvi-Maria Saarelainen
TT, dos., yliopistonlehtori
suvi.saarelainen@uef.fi

Ulla Siirto
YTT, asiantuntija, kirkkohallitus
ulla.siirto@evl.fi

SISÄLLYS

Abstracts 3

Pääkirjoitus

Auli Vähäkangas & Mirja Sisko Anttonen Saattaminen on yhteistyötä -
voisiko diakonia vahvistaa rooliaan kotisaattohoidossa? 5

Artikkelit

📌 **Suvi-Maria Saarelainen, Auli Vähäkangas & Mirja Sisko Anttonen**
Fenomenologinen analyysi elämän loppuvaihetta elävien ikääntyvien
uskonnollisuuden relationaalisista ulottuvuuksista 7

📌 **Mirja Sisko Anttonen & Anna Mäki-Petäjä-Leinonen** Ikääntyvän
kuolevan oikeuksien toteutuminen kotisaattohoidossa kuolevan,
omaissaattajan ja surevan kokemuksina 27

📌 **Auli Vähäkangas, Suvi-Maria Saarelainen &
Jonna Ojalampi** Ikääntyvien leskien muokkautuva narratiivinen
identiteetti puolison kuoleman jälkeen 50

Kirjoitukset

Juha M. Itkonen Me suremme, koska rakastamme 72

Ilona Kemppainen Hautajaiset ja surutyö 77

Kirjallisuus

Nina Lykke: Vibrant Death: A Posthuman Phenomenology of Mourning
(Anna Sofia Salonen) 82

Tatjana Schnell: The Psychology of Meaning in Life (Noora Palmi) 85

Diakonian tutkimus 1S/2022 kirjoittajat

Mirja Sisko Anttonen
TtT, ylihoitaja
Terhokoti
mirjasisko.anttonen@terho.fi

Juha M. Itkonen
TT, kirkkoherra
Messukylän seurakunta
juha.itkonen@evl.fi

Ilona Kemppainen
VTT, dos., vapaa tutkija
kuolemantutkija@gmail.com

Anna Mäki-Petäjä-Leinonen
OTT, prof.
Itä-Suomen yliopisto
anna.maki-petaja-leinonen@uef.fi

Jonna Ojalampi
TT, tutkijatohtori
Itä-Suomen yliopisto
jonna.ojalampi@uef.fi

Noora Palmi
TM, väitöskirjatutkija
Itä-Suomen yliopisto
noora.palmi@uef.fi

Suvi-Maria Saarelainen
TT, dos. yliopistonlehtori
Itä-Suomen yliopisto
suvi.saarelainen@uef.fi

Anna Sofia Salonen
TT, dos., yliopistonlehtori
Itä-Suomen yliopisto
anna.salonen@uef.fi

Auli Vähäkangas
TT, prof.
Helsingin yliopisto
auli.vahakangas@helsinki.fi

ABSTRACTS

SUVI-MARIA SAARELAINEN, AULI VÄHÄKANGAS &
MIRJA SISKO ANTTONEN

Fenomenologinen analyysi elämän loppuvaihetta elävien ikääntyvien uskonnollisuuden relationaalisista ulottuvuuksista

Increasingly more older people are now being cared for in their own homes. Furthermore, it has become more common that people stay at home to receive end-of-life care. Using interpretative phenomenological analysis (IPA), we scrutinize the appearance of relationality in religious experiences of older people (aged 65+). We answer these questions: How relationality appears as part of religious experiences of older people receiving palliative care at home? As IPA is based on in-depth analysis of small amounts of homogenous data, we selected into our analysis interviews of five older people who were dying and, two family caregivers. We identified three aspects of relationality: First, biography of religiosity; secondly, shared religious belief, and thirdly, comparison of religious conviction.

MIRJA SISKO ANTTONEN & ANNA MÄKI-PETÄJÄ-LEINONEN

Ikääntyvän kuolevan oikeuksien toteutuminen kotisaattohoidossa kuolevan, omaissaattajan ja surevan kokemuksina

The article describes the palliative care at home with perspective of the dying patient, the family caregiver, and the bereaved to find out their experiences of the received social and health care services and their quality. The study was targeted at citizens aged over 65 living in Finland. The research data consisted of 24 interviews, which were analyzed by template analysis. The analysis consisted of two main categories: positive and negative experiences. According to the results, positive experiences were linked to the availability and quality of social and health care services, good treatment, receiving comprehensive support and information and counselling.

Negative experiences were linked to delays in treatment, mistreatment, lack of comprehensive support and problems with access to information. Based on the results, good care, as secured by law, depends on the adequacy and functionality of the service system. The competence and interaction skills of the nursing staff affect the experience of the dying patient, the family caregiver, and the experience of the bereaved in realization of their rights.

Ikäänntyvien leskien muokkautuva narratiivinen identiteetti puolison kuoleman jälkeen

Bereavement of a spouse in old age triggers a process of constructing narrative identity in which bereavement narrative and memories have important roles. We analyzed the construction of narrative identity among older widows and widowers (aged 65+) using interpretative phenomenological analysis (IPA, see Smith et al., 2009). This article answers the question: How do elderly widows and widowers construct their narrative identity after the death of the spouse? The findings reveal that bereavement narratives and memories help to construct narrative identity. Additionally, the future stories help to reconstruct identity in the changed situation. Community had an important role too: the findings reveal the importance of social networks. The experiences of widows and widowers confirm the findings of narrative research of bereavement which reveals that after bereavement there is a need to reconstruct identity by telling the story of bereavement and to focus on memories of the deceased. Afterwards there is a time for future narratives.